

Latwefchu Amis.

54. gadagahjums.

Nr. 44.

Trefchdeenâ, 29. Oktober (10. November).

1875.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Kuitingen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspeditzija Beshorn k. (Keshher) grabmatu bohde Zeligawâ.

Nahditajs: No eeffchemehm. No abrefchemehm. Wisjaunalabs finas. Saw-wakigas semkohlpibas peektas fapulzes wrahiakule. Behrnu luhghana. Dieh-zeta brauzeeni. Tirgi. Abilda. Sludinafchanas.

No eeffchemehm.

Kurfemes basnijteesa Zeligawâ fawu pilnigo rudens seh-deschjanu usnehma 28. Oktober un tâ ees lihds 11. November.

Kurfemes zeen. gubernatoram no Wentpils fina atlaista, ka 18. September starp Sernati un Ufchawu ir atrasta no juh-ras ihmesta weena aistaisita pudede, kurâ bij sikhmite eeffchâ ar scheem wahrdeem engelisku walodâ: „Kugis Gotenburg ir ar wiseem kuga laudihim pohstâ ghajis; suhteet to sinu us mah-jahm. Deems Kungs lai ir mums schehligs.“

No Apriku puses. Ja zeen. Latw. aw. lastajeem kahdu sinu lai dohdu, kâ schè pee mums eet, tad Deewam schehl, nefo labu newaram stahstih. Newaram glahbtees ais sirgu sagteem. Schowafar Alisputes Badures Aebles fainneekam diwi sirgus us reis nosaga ar wiseem rateem. Tas tâ notizees. Trefcho wasaras swehtku deen eenahl pee fainneeka kahds swesch zilweks, fazidams, ka griboht braukt uskuldigu. Saimneekam bij watas, noruna to maksu, fainneeks dohd fawu paschu dehlu par kutscheeri lihds un aisbrauz. Us zeta winupus Bir-schu muishas, netahlu no kahdahm mahjahm, sweschais fazi-jis, lai puiss es-eet tais mahjâs, kas netahlu no zeta bija redsamas, kur schim esohht draugs, kas griboht lihds braukt. Puiss nefo launu nedohmadams, eet ari un atstahj ratus un sirgus ar to swescho ween. Newaredams tanis mahjâs to mekletu draugu useet, wiasch nahk atpakaf, bet tawu brhnumu, ne ratu, ne brauzeju, wisi prohjam. Gan nu ar ziteem zil-wekeem, kas nahja palihgâ, melleja schur tur, wifs welti. Saglis bij aisbrauzis ar abi raudajeem sirgeem, 3 gadu wezu kehwi, un to ohtru 10 g. wezu sirgu. Raug, kahdi stiki, kahda blehdiba! Tam pascham nabaga fainneekam kahdus diwi ga-dus atpakaf Saleenes sudmalâs ari jau weenu labu sirgu nosaga.

Lai nakti pehz Alisputes Mikela tirgus trihs sirgus us reis issaga Sulleenes Brastu fainneekam. Disch-Dsehres Dfinter-Sundes fainneekam tai nakti pehz Zahneem diwi sirgi tapa issagti. Weens gan tapis walam, nahja atpakaf, bet tas ohtrs, peleks, no 8 gadi, kam wirs aze rehte, kur kuilis reis eezirtis, pasuda. Waretu wehl dauds no tahdahm blehdibahm rakstih, bet lai peeteel ar schihm. Un kas ta leelaka nelaine, ari jau muhsu paschu laudis, Latweeschi paschi, fahl sirgu saglu amatu lohpt; schowafar kahdâ nowadâ muhsu tuwumâ kahds puiss tapa fakert, kas diwi sirgus bija sadfis. Ko nu lai daram, ja tâ pee mums fahl eet, ne us preekschu, bet teescham atpakaf wella pehdâs? Mahzibas wajaga un prohti ta pirma

mahziba buhtu laba gruntiga strahpe; preeksch tahdeem sirgu sagteem nelahda strahpe newar par leelu buht. Bet lai ari ne-aismirstam to ohtru mahzibu — lai behneem un jauneem zil-wekeem jo stidigi ruhpejamees Deewa bauklus labi pee fids likt, lai teem swan aufis, ka sagti ne-eemantohs Deewa walstibu.

No Irlawas. Ari muhsu pusè schowafar par dauds mas leetus bijis; warbuht par wifu wasaru pahri reisas. Tadeht ari plahwums nebij wis bagats. Karsta faule wifu tik-tahl iskalteja, ka dascham fainneekam ir pat uhdens akâs pee-truhla. Bet nu jau rudens klahht, kur wajadsetu leetum liht, bet kâ nelihst tâ nelihst, lai gan semkohlpi pehz wina ilgojahs. 6. Oktober apmelleja muhs leetus weetâ „pirmais sneegs“. Laha kahrta sneega bij safnigusi, tâ ka schur un tur jau ar ka-manahm wareja braukt. Bet tas preeks pastahweja tikai pahri deenas.

Kahds Irlauneeks.

No Grobinas aprinka. Wasaras swehtiba no laukeem nowahkta un fainneeki lihds Plauschanas-swehtkeem gan wisi aptuhluschi. Plauschana wispahrigi nemoht ir plahni isdemu-fees. Leelakahs behdas buhs ar lohpu ehdamo. Seens daschâ weetâ gan drusku wairak pa-audsis, kâ pehrn, bet ar fal-meem un pelahm ihpaschi wasarajeem buhs beidsamais pohstis. Daschâs leelâs muishâs jau pehrn bija lohiti knaps gads ar ehdamo, bet schogad buhs wehl knapaks. Daschâs weetâs baribas aplamas taupischanas deht lohpiini jau tagad badu zeesch. Kaut jele pee laika tohs lohpinus atliktu nobht, kuri baribas truhkumu deht ne warehs scho seem kuhiti palikt! — Pa-plaflu lauku muischeles rentineekam pagahjuschâ mehnesi laidars ar wifu seenu un zitu ehdamo fadedsis — skahde esohht lohiti leela. Nahburgi apbehdinatam rentineekam laipnigi ar ehdamo, kas pascheem deesgan knapi usaudsis, lihdsokht tam kahdus wesumus seena suhtidami. — Bahtes pagastâ schini rudeni trihs rijas ar uguni aisgahjuschas. Leel lohpi, lai gan baribas truhkuma deht pagahjuschâ seemâ dauds tapa iskanti, ir lohiti lehti, tikai par pirma un ohtra peena gohwihm tohp labaki maksahs. — Ari muhsu apgabals tohp no sirgu-sagteem schur tur peemellehts, sirgu turetaji bija pa ganamo laiku pastahwigâs bailës fawu sirgu deht; rasi tee nu, kur sawus lohpinus stalli celikuschi, sirgi warehs meerigaki nakti guleht. — Laudis fahl ar jo leelu skubu us skohlu laustees. Skohlas jau pagahjuschâ seemâ bija tik pil-nas, ka ruhmes truhkuma deht daschâs weetâ ziti behrni bija no skohlas ja-atraida. Gan ir schur tur plaschas skohlas ehlas usbuhwetâs, bet schi laika wajadstibahm ar tahm nepeeteel, wajaga wairak! — Meschneeku pagastâ jauns puiss tuf-schâs redetu ratôs eejuhgfu sirgu bes eemaukteem no laukeem us mahjahm jahdams tapa nosweests un tâ eewainohs, ka us weetas bes walodas palika un pehz kahdahm stundahm fawu garu

islaida. — Ari muhsu apgabala Baptisti sawa starpa fanihkufchi, un la mums sinohts, tad starp scheem Ta daikōs kahds Mormonu*) apustuls efoht daschu us sawu pusi dabujis un sawai tizibai peewedis. Paschi schihs tizibas peekriteji wehl nesinoht scho jauno tizibu pee wahrda fault (ziti muhsu apgabala to fauz par klufo tizibu), bet kad ar teem par tizibu farunajotees, tad waroht noprast, ka ta Mormonu tiziba efoht. — Lai Deews katra zilwela prahtu no samulshanas schehligi pasarga!

— Diwi zeen. semturi, dohmadami, ka weens raksts Latw. aw. 39. Nr. us wineem sihmejotees, ir sawus wahrduš usdohdami redakziju luhgufchi, no winu pufes schahdu isskaidrofchanas wahrdu usnemt:

Rahds beswahrdis Latw. aw. Nr 39. par Dsch. . . . s. dsee-dataju gada swehtkeem 7. September rakstidams isteiz, ka diwi semturi gribejuschi 25 rubulu gabalus israhdiht, jeb issstahdiht. Apalkschā parastijufchees, kas peemineta deena gan mainija 25 rubulu gabalus, un us kureem peeminehts raksteens tadehl sihmejohs, isfaka, ka wineem nau ne prahta nahjis, naudu israhdiht, jeb issstahdiht, un ka wini tura apalksch sawa gohda us tahdahm nepateefahm saimoschanahm ar tahdahm paschahm saimoschanahm atbildeht; bet wini atwehl rakstijam jo prohjam pehz patifschanas neelus rakstih, kad winsch ne ko labaku neproht.

Raudas mainitaji.

Saukas zeen. meschakungs ir oberforstmeistera lungam Rihga pasinojis, ka Saukas meicha 9. Oktober ir tizis noschauts weens rets mescha swehrs. Sweedru semē un ari kreewu semes seemel pufes dsihwo neganti plehsigs swehrs, ko fauz par Hjelstras (klints dsihwneeks); winsch peeder pee lahtschu fugas, bet ir masaks, winsch mehds lohkōs uslihdīs us sawu laupijumu luhreht un no turenēs lez wirsū breefcheem, sirgeem, ir pat lahtscheem un wilkeem un mugurā eekohdees nelaischahs wala, kamehr sawu laupijumu nogalinajis. Weens no schahdeem swehreem, kas sin la un kad us Augschsemi atklidīs, ir nu tagad tur sawu muhschu pabeidīs. Swehram bijusi weena no ketahm jau fen sadragota. Netais putns ir afsuhtihis us Zelgawu un tiks museja usglabahts, tur to turpmak, kam tiks, warehs dabuht redsch.

No Benkules mums raksta, ka turenēs dseedataju beedriba, pee kuras peederoht kahdi 30 beedri, no sawa ruhpiga wadona, Augumuischas skohlmeistera H. Rosenberg k. wadita, it jauki salojoh. Dseedataji tur dseedoht pehz nohtihm; un dseedaschanas preeks atrohdoht arweenu wairak zeenitaju starp laudihm, redsoht zil jauki tas ir, kad tschetrbaligas dseefmas deewakalposchanas jaukumu wairo un wiseem beedreem tahds beswainigs preeka awots atwerahs.

Lutrinu pusmuischā Keermuischā 14. Oktober wakarā rijas ar uguni aigahja. Rentēs lungam leela skahde pee ehkas, labibas un ehdama; gan bij uguns beedribā apdrohschinatas; tomehr ta atmakfa nespehs to leetu skahdi segt. Pee

*) Mormonu tiziba, ka daschi lastaji to jau finahs, ir zehlfes 50 gadus atpafat, tur kahds isputejis muishkungs Amerika, wahrda Smit, isgudroja jaunu tizibu, bibeles wahrduš ar sawem isgudroteem neefem kohwā faleedams, beedrus peedabudams un zaur teem labu pulzinu zitu eewaldshadams. Wini turahs par teem „pastaru deenu swehtem“, mahza wifadus neelus un kobjj ar leelu usihtibu laulibu ar dauds feewahm; feewahm tee rauga eemelt, ka til tad swehtas klusst, tad ir Mormonu swehtam apprezetas, un Mormonu tad preze 10, 20 un wairak feewu. Wini praweescham Zungam bij kahdi pahri jims bebrni. Ameritas waldischana, kas gan tizibas leetas ir kothi glehwa, tomehr Mormonus zeeti pase un rauga isbeldeht. Tapehz tad tee lshidami schur tur rauga jaunus beedrus aplenkt, bet saprohtams ari, ka tahdai prahta apmulshana wif klisigi preti getahs.

rijahm tila ar damfmaschini kuls un pahri stundas pehz no-beigta darba pamanija uguni iszehlschohs, jadohma, ka uguns buhs kaut la no maschines zehlfeses. Augsta muhra ehka zaur eekrituschu juntu un greesteem un labibas strehkeem bij tā peeblihweta, ka ugunim peetika diwi deenas ko plohsitees, kamehr mitejahs. Ari maschines rija ir lihds fadegufi. Kaut gan ugunsgrahs bij paschā naktis laika, tad tomehr palihdsigi laudis faskrehja leela pulka, bet ar dsehshanu neko nespehja isdariht, jo uhdens nebij turumā un truhka sprizes un uguns dsehseju eeriktes, ka tahdam leelam uguns greh-kam preti stahtees.

Widsemes zeen. gubernators barons von Uexküll ir no Sweedru kehina apdahwinahts ar Polarswaigsnes gohda sihmi no pirmahs klases, ko muhsu Kungs un Keisars tam atwehlejis walkaht.

Lubahnē nahkofschā gadā notureschoht aprinka skohlotaju konferenzi. Tais deenas grib tad ari garigu un laizigu konzerti isrihkoht. Lai konzertes jo kreetai isdohthōs, tad tee skohlmeisteru fungi Seebode is Zehsim un Inselberg is Leeseres la dseedaschanas wadoni ir jau tohs konzertu gabalus ismelkejuschi, programu fastahdijuschu un dalibneekem to pasinojuschi.

No Kofses muischas schahda behdiga sina peesuhita: Tai nakti us 2. Oktober Wegu Esergaita mahja eelausahs rasbaineeki, kas dauds mantas islaupijuschu, pehdigi mahjai uguni peelika, zaur ko tad dauds ehkas nodega. Pats mahjas tehws, sawa mahja prahta, nehma leesmas galu, lihds ar sawu weenigu meitu. (Balt. w.)

No Helsingforses 13. Oktober. Wakar wakarā bij pee mums leels uguns grehks, nodega Osberg un Bade leelais fabrikis. Pusstandas laika bij wifas fabrika ehkas weenā uguni, kas ar sawu breefmigu spohschumu wifu pilsehtu gaischu darija. Pa laime wehjsch atsitahs wairak us rihteem, zitadi wifis netahlsch pilsehts buhtu ar uguni apleets. Ugnis bij til ahtri iszehlees, ka spehja til kontora grahmatas isglabht. Skahdi rehina pee wairak la 3 milioni mahrlu (1 mahrla ir 25 kap.). Ugnis iszehlees dschleru istabas, skaidas. Fabrikis bij apdrohschinahts bijis par 1 1/2 milioni, bet festdeen bij laiks notezejis un gribeja ohtra deenā no jauna apdrohschinaht, te swehtdeen wifis ar uguni aigahjis. Amatneekem wifas winu paschu darba leetas fadegufchas un kahdi 500 strahdneeki nu ir us reisi bes darba palikuschu. J. Dreymann.

Kreewusemē daschās gubernās semstibas sapulzes, eeslufchas mihlestiba us Turkuapipeestajeem Herzogowineescheem bij nospreedufchas no semstibas naudahm leelakas un masakas dahwanas doht scheem behdigeem karawedajeem. Bet tahdas naudas isdohshanas eet pahri par teem rohbescheem, kas semstibahm eerahditi. Tapehz tad minister kungs ir zirkuleeri islaidis, kurā nosaka, ka tahdas leetas til drihst notikt ar pascha Keisara ihpaschu atwehleschanu.

No ahsemehm.

No Wahzu keisara zeema deenahm Italiā nostahsta weenu gadijumu, kas ihpaschi rahda, ka ari tahdeem augsteem kungeem nahl sawi brihtini, tur tahs mundeerōs noknophetas sirdis atwerahs. Tā tas bij Mailantes pili. Kehina familija bij ehdamā istabā jau sapulzejufeses un Wahzu keisars, grahmatu rohla turedams eenahja un kehiniu apfweizinajis tam peenesa sirnigas labas deenas no keisarenēs un krohna printschu pahra, ko tee tam patlaban afsuhtijuschu preeksch isdalishanas. Tad us Italijas krohna prinzi Humbertu pagreesees un wina rohlu

fanehmis keisars fajija fchohs wahrdu: Mans dehl, krohna prinzi, man usdewis, Zuhfu lehnina Augstibu no wina firsnigi sweiznacht un Zuhls luhgt, lai Zuhls ustureet winam sawu dahrgu draudfibu un paleezeet winam ar weenu labs kamerads. Es schai luhgfschanai ari no sawas pufes peeleeeku sawu klagt un zeru, la tapat la tee tehwi (pee tam fatwehra lehnina rohku) firsniga draudfiba stahw, ari tee dehli usturehs ihstu draudfiba deribu, kas abeju walstju labklahfchanu wairohs. Italijs krohna prinzi bij zaur scheem firsnigeem wahrdeem dfti aifkustnacht, afaras winam, la ari wezofeem azie spihdeja; scho dahrgu azu mirkli es nefad neaifmirfschu, winsch fajija un keisars to apkamps skuhpstija. Wahzu keisars ir wezs wihrs, kas gan deewsin waj wairs reis us Italiju dabuhs nahkt; luhkodams us sawu dehlu un us sawu walsti, kam abeem warbuht nahkofchas pa-audses laikos zaur daschahm wehtrahm ja-eet, schini brihti gribeja dahrgu draugu un firsnigu walstsdraudfibu apsehgeleht un runaja la firmam wezakam ap firdi.

Wahzu walstrahte 27. Oktober Berlinē sawus darbus usnehmufi. Keisars patē to ne-atwehra jo bij tahds paslims. Mahja braukdams no Italijs bij drufzin fa-aufstejees un tas wareja tais deenas weegli goditees, jo Mailantē isbrauzoht bij 19^{1/2} grahdu filtuma un jau Inesbrukā bij tik 1 grahds. Bet la jaunakahs sinas skan, tad jau esohkt atkal atspirdfies un griboht wehl leelu jakti schinis deenas notureht. Wezais keisars ir leels medineeks, Italijs winam ari laimejabs us jakte kahdus 30 putnus noschaut. Italijs lehninsch, kas keisaram par gohdu to jakti tureja, ir wisu tahs deenas medijumu, 400 fasanu wistas un 41 firnu us Berlini atfuhstijis.

Ar Bismarka weschelibu eimoht wahjaki.

— Berlinē 26. Oktober tika stalta peeminas sime atklasta par gohdu zitreisejam Pruhfchu ministeram von Stein, kas no 1807. lihds 1813. g. gruhdōs kara laikos bij sawu semes tehwa ustizigs padohma dewejs un zaur sawu ruhpihu un gudru waldfichanu Pruhfchu lauschu dsihwi us stipreem pamateem grunteja, ta la ta spehja ar laiku tai gohda tapt, kahda tagad ir. Winsch mira 1831 g. Winsch bij ihsts kristigs wihrs. Is wina mutēs nahk tas wahrds: „Tik tas ir wihrs, kas sin Deewu luhgt.“

Bairu semē no dauds pilsehteem nahk firsnigas pateifchanahs grahamtas pee Baira lehnina par to, la winsch ar sawu lehnina atbildu ir pee malas noraidijis pahwestneeku partiju, kas ar wahrdeem fakahs.

Spanija wehl karo tapat, bet lehninam tas preeks redseht, la no Rawaras semites, kas ari bij Karlistu pereklis, tagad peenesta grahamata, ko kahdi 30 tuhft. Rawareefchi paraktijufchi issazidami, la wini padohdahs lehninam Alfonsam.

Turku Sultans, la leekahs, nu gan gribetu kahkt smalkati uspaseht, waj wina fulaini un waldfichanas palihgi katrs sawa weeta sawu amatu taisnigi un pareisi kohpj, bet mehflus, kas gadu simtendōs eekrahjufchees, newar ar pahrlahpstu duhreneem ismeht. La dsird, la Turku wirfneeki ir apkrahwufchi daschus no nemeerneekeem, kas jau bij padewufchees. Kad ta dara, ko tad lihds, la ziti ari padohdahs, tad jau labaki karo lihds pehdigam. Sultans gan leekohkt to leetu ismekleht, bet wisi apakfwaldineeki weena mutē rauga noleegt sawus waras darbus. Kreewijas weetneeks Konstantinopolē, generalis Ignatjewōs ir nobrauzis us Krimu, patē sinas noneft Kreewu Keisaram, la ar Sultana dsihwi ihsti eet.

Persijas schahs preeksch pahri gadeem zaur Ciropes walstihm reisodams pahrnefa mahja daudsejadas apnemfchanahs,

la dauds labu, ko zitur redsejis eegrohfsih ari sawa patumfcha walsti; tuhda eezahla kahdas 12 komifiones, kurahm usdewa luhkoht us to smalkako, ko wisi walstefulaini dara un pasinoht, kahdas pahrlabofchanas tura par wajadfigahm. Bet wahrna wahrnai jau azis nekabhj un zehlahs tik zaur to dauds jukas, katrs gribeja laboht us sawu rohku; truhka galwas, kas wisu to leetu lai wed; ta tad sahka jo greisi ar wifahm walstsdarifchanahm eet un nahza fuhdsibas pehz fuhdsibahm, ta la lehninsch apskaitees lila atmeft pee malas wifas 12 komifiones un wifus komifiones lungus eelika zeetuma. Tas tad bij isnahzis no wifahm tahm augstahm apnemfchanahm.

Ungaru semē, Pest pilsehta, nesen mira freilene, kas bij atfneegufi to wezumu no 112 gadeem. Dimpatēmit gadus weza wina nonahzu us Pestu un tur sahka kohpt schuwejas amatu. Baira gadus bij par saimneezi kahda weza lunga namā un schim mirstoht palika bes weetas, jo bij jau 77 gadus weza. To pehdigu muhscha gabalu wina wadija la nabadsē. Weenreis winas muhscha, kad ta bij 17 gadus weza, tai paspihdeja sawa swaigsniti, kahds gohdigs amatneeks prezeja pehz winas, bet laimei nebij pastahwibas, bruhtgans mira un wina bruhde nu truhweja pehz wina zaurus 96 gadus, lihds sawa muhscha beigahm.

Zelisch ap semes lohdi. Zik ilgs laiks aiseet, kamehr grahamata ap muhsu semes lohdi apbrauz, to schowafar weens lungs Amerika atkal isprohwejis. Winsch subtika weenu grahamatu pee kahda drauga us Tokohamu Japanā. 13. Mai winsch to nodewa Nu-Yorkā us pasti, 24. Moi ta bij Londonē, no Londones gabja us Aleksandriju (Egiptē), Adeni, Zeilon salu, Singapori un bij 26. Juni Honkonā (Aihnā). No turenēs ta atnahza Tokohawā 12. Juli. Tuhdal no Tokohamas tahlak fuhdita ta nobrauzja par jubru us Franzisko 1. August un bij Nu-Yorkā atpakol nahkufi 8. Augustu. La tad bij zekā bijufi 88 deenas un katru deenu zaur zaurim rehkhinoht nofkrehjufi sawas 50 juhdsēs.

Wisjaunakahs sinas.

Jaunais skohlas litums pawehl, la katram behnam no desmita gada wiomasal 3 seemas ja-eet skohla. Kad nu Zelgawas pilsehta nekahdas latw. skohlas un ir neweenas waldfichanas nau, kas buhtu peespeeschama tahdu skohlu te zelt un ustureht, tad Zelg. latw. pilsehta draudses mahzitajs patē eeriktejis latw. seemas skohlu (Katrihnes eela Steiflowasky namā, Nr. 14, ehrebergi) preeksch tahdeem sawas drauses behrneem, kas par wafaru us laukeem nodohhti par ganeem, tik seema ween mahjās buhdami scheijeenes Wahzu elemantar un basnizas skohlās newar usnemti tapt. Skohlas nauda nolifta us 3 rubl. par seemu un skohla sahkkees 3. Rowember.

— Skohlneeki japeemelde pee mahzitaja. Par skohlahm sinojoht te ari gribam peemineht, la Zelgawas amatneezibas beedriba (Gewerbeverein) eeriktejufi skohlu preeksch amatneeku seleem un burfcheem, kur 3 darba deenu wakarōs pa 2 un iswehtdeenās pa 3 stundahm tiks mahziti lastfchanā, rakstifchanā, rehlinafchanā, simefchanā, kreewu walodā un tijibas mahzibas. Skohla sahlahs 21. Oktober un preekschneezi nodohmajufi us preekschu, tik drihs la eespehs, tur list mahzih ari dsitakas, ihpafchi preeksch amatneezibas wajadfigas mahzibas. Zelgawas draudses kohpfchana jau pahri gadus tahdu skohlu tur, kurā tagad 2 skohlotaji 2 klafēs wairaf la 40 amatneeku burfchus mahza. Lai Deewōs muhsu meistereem tik dohd labu prahtu, la sawus burfchus schais skohlās labpraht fuhda, jo tad drihs paschi nomanihs, par kahdu leelu swehtibu schahs skohlas wifai amatneezibai. R. S.—z.

Saww. semk. fap. pr.

(Stat. Latw. Nr. 43.)

IV. „Baltijas Semkohpis un wina amats“ ir trešča semkohpibas grahmata, ko is wahziskas walodas pahrtulkojis Blumberg l., kas 1871. gada drukata Jelgawa pee Steffenhagen un dehla, un eeksch 75 nodalischanam us 223 lapupusehm nefs weenigi semkohpibas mahzibas un padohmus.

Grahmata, Baltijas semkohpis (nepahrmains ar to laikalaktu, kas nef tahdu pat wahrdu!) gan faprohtama waloda farakstita, tomehr atrohдахs dascha waina, kuru jumš schè gribu preekschà zelt.

Stahw rakstihšs: Mihmikers, kur waijadseja stahweht fehmiķers; jo tas wahrds ir zehlees no greekiskas walodas no *Xymia*; un jau ir deesgan, kad to ch pahrwehrsč eeksch l, kam tad wehl to e buhs pahrwehrsč eeksch i? Pirma pahrwehrsčana noteek tadeht, ka Latwji sawà ahbezè ch par ihpaschu bohktabu nau usnehmuchi, kaut gan tas eeksch falikteem bohktabeem sch, sch, tsch, beeschi ween atrohдахs, bet e jau Latwjeem ir no pirma eefahkuma un kadeht tad e weeta buhs likt i? Sinodams faku, ka Fr. Mekon l., kas atfinis latwiskas ahbezès wahjibu un truhkumu, bet ari to, ka Latweeschi ar teem pascheem walodas organeem no raditaja apdahwinata, ka kaut kura zita tauta, un gribedams, lai Latwju waloda buhtu pilniga, kas waretu issaukt tohs daschadus sweschu walodu fkanus, kuri tai us industrijas un sinatnibas lauka waretu nahkt preekschà, sawà latwiskas walodas katkismè preeksch tautu skohlahm (drukata un dabujama Jelgawa pee Steffenhagen un dehla no 1874. gada), pats pirmais ch par paschstahwigu bohktabu atfinis un zitu bohktabu riinda usnehmis. Labi buhtu, kad wisi latwiskas walodas rakstneeki to ch bruhketu par paschstahwigu bohktabu, tad ne- isnahktu tahdas julkšanas, ka par prohwi tagad to wahrdu chemikers, ziti raksta kemikers un ziti khimikers, kur tas arween to paschu nosihme. Wahrdu widu, ka par prohwi Fridrichstadt, gan daudsi bruhke ch, kadeht tad to ari newartu bruhkeht wahrdu eefahkuma?

Stahw rakstihšs: Semes fainneeks, kas ir pahrtulkojums no ta wahziska wahrda Landwirth, bet latwiski tas skan ihfaki un smukati, semneeks jeb semkohpis.

Stahw rakstihšs: „Kohlagabalinsch ir anglis.“ Tam par isskaidroschanu jafaka, ka Blumberg l. augus un auglus maisu ween zaur ohtru, bet ir jafina, ka ar to wahrdu augi apshimejam stahdus (Pflanzen) un ar „augli“ apshimejam augu isdewumus (Fruchte). Tahda wihšè ahbele ir augš un ahbolš ir auglis.

Stahw rakstihšs: „Seme ir spihskambars,“ kur riktigi latwiski skanetu: Seme ir baribaslehts.

Stahw rakstihšs: „Wiske ir labas palaisas.“ Gsmu daudš laudihm prasjis, waj tee pasihst tahdu wiski, ar ko war lohpus kaisht. Wisi atbildeja, ka ar wiski sohbatuš wiskjeohht, bet ka ar to lohpus waretu kaisht, to tee wehl ne-esoht dsirdejschi, un man ari wiskesstahds nau pasihstams. Labi buhtu, kad rakstneeks teiktu, kas ta ir tahda wiska ar ko war lohpus kaisht.

Stahw rakstihšs: „No Sidamerikas wed guano,“ un „pee Nihderreines ir diwi zeemi“ kur waijadseja rakstihšs: Deenwidus Amerika un — Leijas Keine.

Stahw rakstihšs: „Jerusalemes meeschi lohti ahtri krahmejahs“ un „galwasfuhdoschana —“ Resinu, ko tas nosihme meeschi krahmejahs, waj tee tad birst jeb lush.

Dshwoschana ar to wahrdu krahmejahs apshime pahrzelschānu no weenas weetas us ohtru, ta par prohwi mehds fajht, kad gabjeji eet no weenas weetas us ohtru: tee krahmejahs. Meeschu krahmejchānahs nebuhs tahda prahta bruhketa; jo tee taf newar pahrzeltēes no weenas weetas us ohtru. Bet tas wahrds „galwasfuhdoschana,“ semkohpjeem pawisam swesch un nesaprohtams. Tee lihdi schim tik semesfuhdoschānu pasina, bet nu teem jafahl galwa fuhdoht. Es gan sinu, ka tulkotajs ar to wahrdu „galwasfuhdoschana“ tulkojis to wahzisku wahrdu Hauptdūngung, bet to jau nesina tee semkohpi, kas wahzisku walodu mas jeb nemas mahzjuschees un tahdu ir tas leelakais skaitlis, kas wina grahmatu lasihšs; tadeht tam gan waijadseja galwasfuhdoschānas weeta bruhkeht zitu smukatu un faprohtamu nosaukschānu.

Bes schāhm wahrdu un nosaukschānas wainahm rakstneeks taijis ari daschas bohktabu wainas. Tas ta ka Wahzeets, kad runa pa latwiski i un a labpraht pahrwehrsč par e. Par prohwi, winsch raksta mihstēklas, kulstēklas, needres, kur tam waijadseja rakstihšs: mihstiklas, kulstiklas, needras; — no mihstihš, kulstihš, needra.

Schahs masas waininas buhtu pahrskatamas; jo tahs tik mahzitam azis kritihš, neskohlohts lasitajs tahm lasihšs pahri it ka wifs rakstihšs riktigi, bet rakstneeks taijis ari daschas prahta wainas: — Zita weeta tas mahzibas dohdams taifa johkus, zita atkal ir rupjis. Ta par prohwi 49. lapupuse stahw rakstihšs:

„Kad wirze kahdu reis beesja paliktu, un newartu wairš ispumpeht, tad japeeleij tik uhdens, tad ta waina sudihšs bes plahksteres.“ No scheem wahrdeem war skaidri dsirdeht, ka wirzi, tas ir futraju, ir zaur tam warohht pataisht schkidru kad tam usleekoht plahksteri. Waj ta ir prahtiba? Gribetu sinahst ka tahdam plahksterim wahrds, kas laidarā us futraja uslikts futraju taifa schkidraku? Tulsnuplahksters gan no stin-grahm meesahm iswell schkihstu julu, bet netizu, ka tas us fuhdeem likts, tohs daritu schkidrakus.

Dshu arschānu usteikdams rakstneeks faka: „Bet dshgruntiga seme ari turpreti wairak isdohd augtus, nekā šekli arta. Bet kam nu ween reis ween ta nau, kas gan kahdureis ta war notikt, bet gadu no gada fuhdutrufkums ir, tas ari nau nekahds ihstēns fainneeks, tas ir tahds nabags pintikis, kam truhkums allasch par lohgu skatisees eekschā, un kam gan par zitu ko labaki bij palikt, nekā pa semesfainneeku.“

Kas gan ir pintikis? Kadeht Baltijas semkohpis ziteem padohmu dohdams, tohs langa par pintikeem?

Blumberg l. dshu arschānu usteikdams 27. lapupuse ta raksta: „Tas semesfainneeks, kas sawu lauku 5—10 zolli dshu ir isstrahdajis, ir ari to leelaku darijis. Tas ir tikpat labi, kad winsch ohtru tahdu paschu lauku buhtu flahht nopirzis un tad wehl japrasa, kursch lauks ari augtus wairak nesihšs, waj tas ohtruteek dsiki artais, jeb tas flahht peepirktais. Tur flahht ari tas wehl ja- apdohma, ka lauka peepirkchāna mafsā leelu naudū, un kad lauku zaur dshu arschānu leelaku dara, tad tas it neko nemafsā, kad to puhlinu un gabdashānu nerehkina.“ Tas ir gan pawisam jaunš un ehrmigs padohms, zaur dshu arschānu semi pataisht leelaku! Kapehž gan semi pirkt?

Semkohpi! kad tew ir 150 puhraweetas aramas semes, tad ari to 5—10 zollu dshu, tad tew buhs 300 puhweetas. Tas ir skaidris humbugs! tas ir pa latwiski, besprahtiga usleelischāna. Pee rewisereem ir weens mahzibas pamatatejeens,

kas fan: „W kalna nokara newar wairaf augt nekà us wina flajuma,“ tapeh; ari pee lauku mehrifchanas kalni toni leelumà tohp us laukfahrtes uffihmeti, zif leels wina grunts flajums, un ne wis zif leels tas wirsapfahrtemehrs. Kad nu us kalna newar wairaf stahdu augt nekà us wina gruntsflajuma, tad ari zaur dfitu arfchanu, fur tas arumufalnè eet us semes eefschu, wehl ne til dauds stahdeem buhtu wairaf ruhmes, kà us kalna wirs semes. Sinams, tas ir zita leeta, kad wagu dfen kahdas 1720 juhdeses dfitu, tad isar Amerikà semeslohdes ohtrà pufè, un tad til seme buhs ohtru til leela, tad kad ohtrà pufè uhdens ne-attrahpisees preti, no weenas puhraweetas ifnahks diwas, un Blumberga f. jau pee 5 lihds 10 zollu dfitas arfchanas to war atfneegt. Winam Amerika dikti tuwu.

Skahde! ka es ne-efmu dabujis lafht Baltijas semkohpja originali Wahzu walodà; man fchkeet, ka tur eefschà tà newaretu buht, bet Blumberg f., fawai grahamatai gribedams doht leelaku fwaru, tai peelizis fawu gudribu. To jau no tam war atfkahst, kad winsch fawà grahamatà 56. lapupufè tà rakfta:

„Es to nebuht nefaku, ka masam semes faimneekam buhs pehz katras jaunās leetas kà behrnam pehz uguns kert, kad Latweeschu Awises jeb Mahjas weefis kahdu jaunu semesdarba-cerohzi ufteiz un flawe; jo wisas leetas nau preeksch wifseem. Bet lai til tahdas leetas apgahda, fo leelee semes faimneeki ir isprohwesufchi, ka tahs ir labas un derigas.“

Tè jau redsams, ka Blumberg f. grahamatai peelizis fawas fimadsenes; jo originali nekàs newar stahweht no Latweeschu Awisehm un Mahjas weefa.

Bet tas ir janofchello, ka winsch tahs leetas, kuras Latweeschu Awises waj Mahjas weefis par labahm un derigahm ufteiz, falihdsina ar uguni, pee kuras masee semkohpji, no wina par behrneem ufflatiti, waretu fadedsinagt nagus. Tè man jafaka, ka Latweeschu Awises jau pirmè neweenu leetu par labu derigu ne-iffcludinaghts, pirmè ta waj nu no leeleem jeb maseem semkohpjeem par labu nebuhs atfihya un preeksch tam isprohweta. Leeleem semkohpjeem Blumberg f. lauj kehrt eefsch uguns, bet maseem ne; preeksch teem winsch fur uguntinu.

Tahs augfchà minetas waininas wehl buhtu pahrfkatamas, bet rakftneeks darijis wehl leelakas pahrfkatifchanahs. Winsch pardauds bihbeles wahrdu eejauzis fawà grahamatà. Lai neweens nedohmatu, ka es buhtu bihbeles wahrdu eenaidneeks, tad man jaleezina, ka katrai leetai ir fawa weeta. Bihbele nau nekahda semkohpibas grahamata, kurai eefsch semkohpibas leetahm buhs doht to iffchirifchanas- jeb galawahrdu. Ari tas nau riktigi, kad ar fwehteem wahrdeem fteids apstiprinagt neeku leetas. Un tas ir peedsihwohts, ka tee, kas bihbeli nefè us fawas mehles, to neneka fawà firdi.

Es dohmaju, ka dauds mahziti un ari zeenijams mahzitajs Brasche f., kas Paleijas Zahni farakftijis, fchini leetà ar manim buhs weends prahtòs; jo tas mahzitajs buhdams, kam bihbeles wahrdi no galwas sinami, un runagt eerasts, wareja gan fawà grahamatà, kuru teikummu apstiprinagt ar bihbeles wahrdeem, bet winsch ir fargajees tohs peewest, apfinadamees, ka katrai leetai ir fawa weeta, un ka tas ir Deewa wahrdu pulgofchana to peefaukt, katra neeka leetà un weeta. Es wehl neko nebuhtu fajijis, kad Blumberg f. tohs bihbeles wahrdu riktigi buhtu peewedis, bet winsch tohs tà peewedis, ka tas buhtu grehks flufu zeest un eeflatiht par labeem darbeem. Par tahdas pahrfkatifchanas jeb neprahhibas apleezinaschanu pee-

wedifchu til diwas prohwes: — 42. lapupufè Blumberg f. tà rakfta:

„Tahds semes faimneeks, kas fawus falmus pahrdohd, faweem lohpreem tahs pakaisas atrauj, ir gefis un ar fawu folihdsinams, kas fawu pirm-dsimtibas teefu par weenu lehju wirumu pahrdewa. (1. Mohf. gr. 25, 29—34.)“

(Wf preekschu wehl.)

Behrnu luhgfhana.

Sulainim, Nikolajam, tas nemas nepatika, kad wina lungs wehl til wehlu zeloja, tas jau laiku deenà gribeja uf-nemt zela kohrteli. Tagad winsch fawam lungam tuwu blaku eedams pee katra trohfschna fatruhfhahs, lai gan tas deenà bij leelijees, winsch efoht gataws weens patè weenà reisè trihs flepfawus noschaut, kad tee zekà nahktu. Tuwu ais krusa tee pateesi dfrdeja tahdu fchabefchanu, kà kad kas zaur kruhmeem lihstu. Kaufmans nehma pistoli rohkà, bet nekàs nerahdijahs. Augfchà buhdameem krusis no mehnescha gaischuma bij apgais-mohts un no pilsehtas teem tuhktosch fwezites preti fpihdeja.

Wolkskojs neweenu minuti negribeja kawetees; us weena lehzeena tas wehlejahs buht pee mihteem fawejeem, bet tai weetai winsch newareja garam pa-eet, fur winsch no teem fchkhrees, bes ka Deewam nebuhtu pateizees par wina fcheligu fargaschanu.

Sawu firdi preeksch ta warena iskratijis, tas lihds ar fawu kalpu ahtreem tezineem jahja no kalinina semè, pa pashstamahm eelahm us to namu, fur til wehl weena fwezite dega un namamahte Marija, fawu behdigu firdi meerinadama, luhgfhanas grahamatà lafija.

Tee preeki bij besgaligi leeli, kad namatehws ahtreem foh-teem pa nama brugi iftabà fteidsees fawai ufizigai feewinai tahs fsumibas afaras no azihm nofkupstija. Behrnini lehja no gultinahm un newareja beigt lihgsfmootees. Zeelatee preezajahs, atkal buht pee fawa mihla tehtina, bet masais Frijits tam pee rohtas kehrees fajija: „Teht, waj tu man fohbintinu atnesi?“

Kad behrnini bij deefgan ispreezajufchees un teem atkal wajjadseja dohtees gulamàs weetas, tad Maschinka brahlim Zahnim ausi fchukfteja: „Waj nau teefa, mihlais Deews ir taf mani paklausijis!“ Ohtrà deenà tehws ispalaja tahs dahrgas leetas, kuras bij eepirzis un ari tahs dahwanas preeksch faweem mihlejameem. Preeksch Frijifcha bij fohbins un ari masa pistolite, preeksch Zahna tahs jaulakahs leetas, kas wajjadfigas pee zeikinaschanas un bilfchu mahleschanas, kà ari jaulas grahamatas, preeksch Maschinkas fila fleitina un smuks kurwits ar fudraba drahtinahm. Kas war isteikt behrnu preekus, kad tee tahs leetinas dabuja? Frijits nefamanija fo dariht, un ap fawu jaunu fohbinu lustedamees teiza, to wezo zehrtamo tagad waretu atdoht tam flepfawam, kas til mihfch bijis un wina tehwu ne-efmoht noschahwis.

Behz pusdeenas, tehws, mahte un behrnini, gribedami to laimigu atkalredeschanohs fwehtiht, wif kohpà gahja us to kalinina, fur Deewam nest fawus firschu pateizibas upurus. Ir Zahnis ar fwehtahm jufchanahm tagad nehma dalibu pee luhg-fchanas un pateizibas.

Kamehr tehws un mahte rohku rohkà us almina fehde-dami stahstija weens ohtram pehdigas nedekas peedsihwoju-mus, tamehr behrnini ap wineem pa kruhmeem lohfschnaja, tè

Zahnis peepeschi eekleedsahs: „Wai, kas tas ir?“ Bailiga Ma-

„Tee ir fleepkavu cerohschichi; tahdus salditi newalka!“ ta

Dsilas dohmās nogrimis tehws ar fawejeem dewahs us

Behz tahs laimigas pahrahtschanas jau wesels gads bij

Tas nahja it ka buhtu aizinahts; jo patlaban Wolskojam

Tas weetas mekletajs bij leels, faufs wihrs, ar faule ap-

„Ka tad tewi fauz mans draugs, un no kureenes tu esi?“

(Uf preefchu wehl.)

Atbilda.

A. F. . . . r. k. Minsta. Gsmu preefch Jums to ekfemplaru ap-

Tabibas un pretschu tirgus Jelgawa, 25. Oktobr., Rihga,

Table with 4 columns: Mafkaja par, Jelgawa, Rihga, Ceepaja. Lists various goods and their prices.

No 20. Oktober.

1. Uf Jelgawas-Rihgas dselsjela.

(H. kl. 1 rubl. un H. kl. 56 kap.)

No Jelgawas isbrauz pulsti. 7. 50. 3. 48. 11. 6.

2. Uf Jelgawas-Moschailku dselsjela.

(H. kl. 2 rubl. un H. kl. 1 rubl. 14 kap.)

Table listing prices for Moschailku and other goods.

3. Uf Moschailku-Ceepajas dselsjela.

Moschailks isbrauz pulsti. 7. wakarā, nobrauz Ceepaja 9. 48 wakarā.

Raudas tirgus,

Jelgawa, 27. Oktober 1875.

Table with 3 columns: Jelgawa, uspras, fohl. Lists gold prices.

Latw. Awischu apghadatajs: J. W. Safranowicz.

Sludinafchanas.

Dipotates kalpi,

pret labu dipotati un lobni, war gada deenestu dab-

No wislabatajeem kweeschem pascha bibdeletus

Jannas meitenes,

kas strobereschanu kretni griid eemahjitees, war mel-

Dandables pagasta waldiba (Dannenthal Gemeinde-

Dandahlē, 23. Oktober 1875.

Wisi pee krohna Wirzawas pagasta peederigi, pil-

Krohna Wirzawas pag. wald. 18. Oktober 1875.

No Krohna Behrschumschās pagasta teefas. Dohbe-

Behrschumschās teefas namā, 6. Oktober 1875. 1

Statdrus, feschlanfchus, labi schabmetus meeschus

Uf
Kaisariska Majestetes, wifas Kreewijas patwaldneeka
26. 26. 26.
pawehli

Kurfemes oberhofsteefa dara zaur scho sinamu apafscha
istheilto nolehmmu:

Uf Kurfemes kreditbeedribas direkzijas peemellefchanu tifs dšimt Sideru-muischas Ingilfchli II., ta fauktahs Bergfeldta mahjas, pehz no 18. Mai 1874. gada wisaugstati apstiprinato kreditbeedribas likumu § 91 pehz 6 mehnefcheem no fchilbs deenas, tas ir 15., 16. un 17. Merz 1876. g. pee Sebplils wirs-pilsteefas pehz no kreditbeedribas tur pee laika eefneegteem un preefch dalibneefcheem tur preefch eeflatifchanahs iflitteem pahrdohfchanas nolihumeem ubtrape wairakfohlifchanah pahrdohstas. Dalibneefcheem atkal, kam lahbas teefbas buhtu pee tahm minetahm mahjabm, zaur scho teel peefohdinahs, lai wiini to pahrdohfchanas terminu eewehro. Prohtams, la pee wifa ta Kurfemes kreditbeedribat paleef wiinal peederoofcha preefchrohblas rekte. 2

(S. B.) Oberhofsteefas apafschrifts.)
Par riktiigu norakitu galwo
Praetorius, sekretereis.

Uf
Kaisariska Majestetes, wifas Kreewijas patwaldneeka
26. 26. 26.
pawehli

Kurfemes oberhofsteefa dara zaur scho sinamu apafscha
istheilto nolehmmu:

Uf Kurfemes kreditbeedribas direkzijas peemellefchanu tifs dšimtmuischas Abgumit-Greenfeltes Klupmanu mahjas pehz no 18. Mai 1874. g. wisaugstati apstiprinato kreditbeedribas likumu § 91 pehz 6 mehnefcheem no fchilbs deenas, tas ir 15., 16. un 17. Merz 1876. g. pee Zelgawas wirs-pilsteefas pehz no kreditbeedribas direkzijas tur pee laika eefneegteem un preefch dalibneefcheem tur preefch eeflatifchanahs iflitteem pahrdohfchanas nolihumeem ubtrape wairakfohlifchanah pahrdohstas. Dalibneefcheem atkal, kam lahbas teefbas buhtu pee tahm minetahm mahjabm, zaur scho teel peefohdinahs, lai wiini to pahrdohfchanas terminu eewehro. Prohtams, la pee wifa ta Kurfemes kreditbeedribat paleef wiinal peederoofcha preefchrohblas rekte. 2

(S. B.) Oberhofsteefas apafschrifts.)
Par riktiigu norakitu galwo
Praetorius, sekretereis.

No Sakabsmuischas pagasta waldischanas. Dohbeles aprilsk, teel wif, las pahri par 21 gadu wezl, fchi pagasta lohjetli usajzinati, deht famu, pehz pagasta likumeem pawehleto runataju (delegirtu) ezel-fchanas fchahda wifse un fchahdas deenas Sakabsmuischas teefasnamah fapuzjeteed, wrohti:

6. November f. g. pulstien 10. no ribta wif muischu kalpi.
7. November f. g. pulstien 10. no ribta wif mahju kalpi un pulfchi, un
8. November f. g. pulstien 10. no ribta wif tee, las us famu robtu pagasta un abrupse pagasta dšimwo.

Wifas lauku un pilfchtu polizejas teel luhgatas, famods aprilskods dšimwodameem, fchi pagasta lohjetkeem scho sinamu daribt. 3

Sakabsmuischas teefas nama. 18. Oktober 1875.
(Nr. 467.) Pag. wez.: R. Goffmann.
Pag. fcrihw.: A. Grün.

Usajzinafchana!

No Wolguntas pagasta waldischanas teel wifseem ahpupus pagasta dšimwodameem, pilna wezumah stahwedameem Wolguntas pagasta lohjetkeem zaur scho pawehlehts, us wifadu wifse un def atraufchanahs 7. November f. g. pulstien 9. no ribta deht jaunu runataju (delegirtu) zelfchanas uf nahlofcheem trim gadeem Wolguntas teefas nama fapuzjeteed. 2

Wolgunté, 21. Oktober 1875.
(Nr. 215.) Pag. wez.: Jane Grünfeld.
(S. B.) Pag. fcrihw.: F. Stare.

Par Jurgeem 1876. g. ir dšimt-muischa Sutenods weena
lauku-muischa ar krohgu,
ka ari

trihb mahjas

dabunamas pirkt. Nowembera mehnesi, no Mahrtineem jahloht, wahrens tamdeht ar dšimtkungu paschu Sutenods dabuht runaht. 1

Oberhofsteefas adwokats

G. Vorkampff-Lane,

Sutenu grafa Keyserlinga pilnwaris.

Wifseem pagastods dšimwodameem, pilnigods gaddes stahwedameem pagasta lohjetkeem teel no tahm peederigahm pagastu waldbahm zaur scho sinams darichts, la

a) runas-wihru (Delegirtu) jaun-ufwehlefchana uf trim tahtakeem gadeem.

- 1) preefch Zeraufstes, us 25. Nowember, 1875. g.
- 2) Bauftas piloklunga un
- 3) Bezfaules mahzitaja pagasta us 26. Nowember 1875. g.
- 4) preefch Pils-muischas un
- 5) Bauftas mescha-lunga pagasta us 29. Nowember 1875. g.
- 6) preefch Kauzemindes pagasta us 1. Dezember 1875. g.

b) pagasta- un teefas-amata wihru wehlefchana.

- 1) preefch Zeraufstes un Bezfaules mahzitaja pagasta mahzitajecem us 2. Dezember f. g.
- 2) preefch Bauftas piloklunga un Bauftas meschalinga pagasteem us 3. Dezember f. g.
- 3) preefch Pils-muischas pagasta us 5. Dez. f. g.
- 4) preefch Pomuschas us 8. Dezember un
- 5) preefch Kauzemindes pagasta us 10. Dezember 1875. gada ir nolitta.

Bauftas teefas-nama. 17. Oktober 1875. 2
Augfchejo pagastu-waldbihu wahrdah:
(Nr. 221.) gubernas sekretereis: G. Zwayer,
(S. B.) minetu pag. waldbihu fcrihwertis.

Krohna Birfchu-muischas pagasta waldischana. Jaun-Zelgawas aprilsk, daro zaur scho sinamu, la pagasta amata wihri preefch nahlameem 3 gadeem fcheit tifs jelti:

- 1) pagasta waldischanas lohjetli 4. Nowember f. g. pulstien 9. no ribta;
- 2) pagasta teefas lohjetli 5. November f. g. pulstien 9. no ribta;
- 3) kalpu un watineeku runas wihri 8. Nowember un
- 4) pagasta weetneeku pulks 15. Nowember f. g.

Sche hlabt teel wif, kam peenablads wehleht, us ajzinati, nofazitods terminods fcheit atnahlt un pee zelfchanas dalibu xemi. Kas weltigi atraufees, tifs pehz likumeem strahpehts. 1

Birfchu-muischa, 4. Oktober 1875.
(Nr. 578.) Pag. wez.: B. Lunnfch.
Pag. fcrihw.: A. Straufs.

Kulamahs mafchines

if tahm, zaur famu labu un stipru darbu ifflawetahm fabrikahm no Ruston Proctor un beedr. Vinkolne, ka ari danfmafchines un kulamahs mafchines ar falmu fratitaju no 3 firgu fpehkeem par 860 rubl. f. gabala pahrdohd no lehgera

Ziegleris un beedris,

Rihga, pils eela Nr. 19. 1

Slauzamu gohwi,
ne wezaku ka 6 libds 7 gadus, war dabuht pahrdohht
Zelgawa, efer-eela, Krugera nama, pee barona von
Bebr. 2

Kad nu par krohna Bohdumuischas (Xtram) Bez-Kehku fainneeka Jakob Seemeli parabdu deht kon-turje nofpreesta, tad teel no krohna Greenwaldes pagasta teefas wif usajzinati, kam lahbas tafnuas parahdu praifchanas no mineta Jakob Seemela buhtu, diwu mehnefchu laika un weblakais libds 20. Nowember 1875. g., kurfch par weenigo ifflehgchanas terminu fchai leeta nolitts, ar famahm praifchanahtm un wifu peerahdifchanahtm pee fchilbs pagasta teefas peeteiftees, jo wehlat newenu wais neklauhts, bet wineem muischiga klufuzeechana tifs uslitka. 2

Sahlitté, 2. Oktober 1875.
(Nr. 312.) Peefehd.: Wawer.
(S. B.) Raffwedd.: R. Waumann.

No Bez- un Jaun-Saules pagasta waldischanas (Alt-Neu-Nahden Gem. Verw.) teel wif pilnigods gaddes buhdami, fchi pagasta lohjetli usajzinati, 30. Oktober f. g. pulstien 10. no ribta deht delegirtu (runataju) wehlefchanas uf nahlofcheem trim gadeem Bez-Saules teefas nama xerajteed.

Tawat teel wifseem pee fchi pagasta peederigeem pagasta lohjetkeem fludinhats, la krohna- un pagasta nodohfchanu klafereefchana preefch II. pufes 1875. g. un I. pufes 1876. g. ir notitufi un ja lahbas dohmatu pret scho klafereefchana lahdu eemeflu jelt, las lai 30. Oktober f. g. famus nemeerus un fubdfibas pee fchilbs pagasta waldischanas weenes; jo wehlat wais neweens netifs klauhts. 1

Bez-Saules teefas nama. 9. Oktober 1875.
(Nr. 527.) Pag. wez. weetneeku: M. Wilzing.
Pag. fcrihw.: R. Pohlmann.

Jaun-Swirlautas krohna pagasta waldbihu sinamu daridama, la defmitneeku (delegirtu) jaunwehlefchana preefch Jaun-Swirlautas pagasta uf trim gadeem, rehkinohht no 1. Jaunwar 1876. g., ir fchahda wifse iflitka:

- I. preefch muischu kalpeem: 24. November f. g. pulstien 12. pusdeenah.
- II. preefch mahju kalpeem: 25. November f. g. pulstien 12. pusdeenah, un
- III. preefch watineekeem: 26. November f. g. pulstien 12. pusdeenah.

usajzina wifus pee fchilbm trim fchitrahm peederigus Jaun-Swirlautas pagasta lohjetkus, kureem pehz likumeem ir teefba famus balfus nodohht, lai wiini minetas deenas tamdeht fchurp atnahlt, jo zitadt tifs pehz likumeem strahpehti.

Wifas pilfchtu un pagastu polizejas teel luhgatas, famods waldbas awgabalds dšimwodameem, fchi pagasta lohjetkeem augfchejo terminu pahnohti. 3

Jaun-Swirlautas pag. waldb., 14. Oktober 1875.
(Nr. 465.) Pag. wez.: P. Guht.
Pag. fcrihw.: Fr. Baldowofky.

Sludinafchana.

Dsholmuischas pagasta waldischana (Paulsgnade Gemeindevverwaltung) usajzina zaur scho wifus pilna wezumah stahwofchods abropagastods dšimwodamehs fchi pagasta lohjetkus, deht runataju (delegirtu) wehlefchanas 5. November un deht pagasta waldischanas un pagasta teefas lohjetli wehlefchanas 8. November 1875. g. Dsholmuischas fchoblas nama fanahlt. Teel peeminehts, la ne-atnahltufchee tifs usajhroni ka-tabdi, las tahm wairakahm balahm ir peeritufchi.

Dsholmuischa, 21. Oktober 1875.
(Nr. 216.) Pag. wez.: P. Freimann.
(S. B.) Pag. fcrihw.: Satmana Frijis. 3

No Keel-Gheres pagasta teefas teel zaur scho wif nomitufcha, pee fchi pagasta peederiga Rupeku fainneeka, Zahna Frits, parahdneelt un parahdu-praftaji usajzinati, famus parahdus ka ari famus praifchanas libds 5. Dezember f. g., las par to weenigo ifflehgchanas terminu fchai leeta nolitts, pee fchilbs pagasta teefas weenes. Weblakais parahdu praifchanas wais netifs klauhtas un ar parahdu fchepjeem pehz likumeem daribt.

Keel-Gheré, 9. Oktober 1872.
(Nr. 240.) Pag. teef. preefchfehdb.: M. Buttell.
(S. B.) Teefas fcrihw.: W. Lerch. 1

J. Malmberga un beedr.

Mafkawas tehjas magasihne,

Rihgā, Kauf-eelā Nr. 18,

peedahwa leelā krahjuma

„Karawanen tehju“

150, 180, 200, 250, 300 kap. un wehl dahrgaki par mahrziau.

**Sweedru arklus; ezeschas; sehjasmaschines; roh-
kas-, sirgu-, uhdens- un damfa-kulamahs maschines;
treschottas; eksetmaschines** peedahwa wisaddōs leelumōs
no wislabafahm Englantes, Wahzu- un Sweedru-šemes fabrikahm

**tas wispahrigais krahjums no semkohpibas maschinehm
un rihkeem no**

Rihgā. J. W. Grahmana Rihgā.

Pastahwigs lehgēris:
Rikolai eelā blakam bisneeku-
dahrsam (Schüpengarten).

Kantoris:
leelajā sehkaba eelā, pretim
biršhašnamam.

Peesihmejum s: Us ohtu baltisku wispahrigo ištahdi Rihgā 1871. g.,
Juni mehn., tika tahm fabrikahm, kuru agents J. W. Grahmans ir, paw-
šam kohpā

22 premiju sīhmes

peedalitas, šarj kurahm ari atradahs tas šudraba medalis no ministerijas par
krohna ihpafšumeem, kas bija ta

wisleelaka flawas sīhme
preeksch maschinu nodalās.

! Deriga šina !

No isflaweta dšiju fabrika „Romanow“ un ari us Jelgawas ištahdi ar
1. premijas sīhmi apdahwinatahs

linu un pakulu dšijas

ir atkal wisdōs nummurds dabunamas, tai fahls un šlku andešweetā no

C. Šepkera,

Jelgawā.

! Wisjannakais atradums !

Bohmwillu un nahtnu, weenalga waj
dšijas jeb drahnā, štundas laika, beš
indijas, lehti, šmufi gaischi jeb tumšchi-
šilu pehrweht, war tikai dabuht fehrwju
preekschu andešweetā, Rihgā, blakam
Pehtera hasnizai, pee

Wilhelm Wetterich.

Slawejamu tehju,

jaunā šubtljuma, no Riškni-Nowgorodas tirgus
efmu dabujis un pahrodohdu par lehtu mafku no 1 ebl.
60. kap libds 3 ebl. šudr. per mahrziau.

C. Pētschle,
Dohbeš. 2

Latweeschu teateris Jelgawā.

Ohtredeem, 11. Nowember f. g. awalksch
Adolfi Alunana l. waldšhanas špehlehs Jelgawā

„Preziosu“,

šlatu luga ištahtrōs zehleendōs. Gešahkums pulstien
fehchōs walarā. Bheles dabunamas S. Alunana
grabmatu pahrodohuwē, katoku eelā, Salzmanā namā
Nr. 8, un no pulstien peezeem walarā minetā deenā
teatera namā.

Emma

war tublit weetu dabuht pee daktera Jensen Škuršenu-
muischā pee Gēšas. 3

Šchēbes pag. wald. wehlehs jaunus runaswibrus 15.
Nowember f. g., tamdeht wajag tad wisēem wilmigōs
gadōs buhdameem tai deerā pulstien 8. no ribta
Šchēbes pag. waldibā eerastees. Nesatnahzeji kritihs
šfumišā šrahwē. Wisas polizejas teel luhgtas, teem,
šam nahkhs šinabt, to šinamu daribt.

Šchēbes pag. wald., 23. Oktobar 1875.
(S. W.) Pag. wej.: J. Straube.

Potkaišē pagasta waldiba, Dohbeles aprinkli, zaur
šho ušajina wisus ahrvus pagasta dšiwodamohs,
wilmōs gadōs buhdamohs, šhi pagasta lohzeklus, lai
tee beš labdas atraufšhanahs 12. Nowember f. g.
šheit fanabt un šawus runatajus (delegirtus) no jauna
ezejek. un probti preeksch teem trim gadeem no 1876
libds 1879.

Potkaišē, 23. Oktobar 1875.
(Nr. 132.) Pag. wej.: G. Treimann.
(S. W.) Pag. šreibw.: G. Parups.

Škuršenumuischās pagasta waldišhanu (Schorštād-
sche Gemeindevewaltung), Dohbeles aprinkli, ušajina
zaur šho wisus pee šhi pagasta pēderigohs, wilmā
wezumā šahwofšohs ahrwagasta dšiwodamohs wa-
gasta lohzeklus, deht runataju (delegirtu) wehlešhanas
3. Dezeember 1875 un deht pagasta teefas un waldiš-
šhanas lohzecklu wehlešhanas 4. Dezeember 1875.
pulksten 8. no ribta Škuršenumuischā šapulzeetes, ar
to weeminešhanu, ša neatnahšufšee tifs ušlufoti ša
tahdi, kas tahm wairalahm balšim ir pēeritufšchi. 3

Škuršenumuischā, 25. Oktobar 1875.
(Nr. 153.) Pag. wej.: J. Treumann.
(S. W.) Rakstu wej.: Šaimana Frizis.

Brambergu pagasta waldiba, Dohbeles aprinkli, uš-
ajina wisus šawus 21 libds 60 gadi wezus pagasta
lohzeklus, 1. Nowember f. g. pulstien 8. ribtā pee
dešmitneeku wehlešhanas (Delegirten-Wahl) šalz-
grahwē fanabht. Tās polizejas un tā jo pr., šur
šhi pagasta lohzeckli ušturahs, teel luhgtas, wimeem
augššeho terminu pašlubinahht. Ar nesatnahšufšhem
tifs wehš škumeem daribts.

Šalzgrahwē, 16. Oktobar 1875.
(Nr. 498.) Pag. wej.: J. Rorenberg.
(S. W.) Pag. šreibw.: S. Matber.

Šlagunes pagasta waldiba, Tukumā aprinkli, zaur
šho ušajina wisus ahrvus pagasta dšiwodamohs,
wilmōs gadōs buhdamohs, šhi pagasta lohzeklus, lai
tee beš labdas atraufšhanahs 8. Nowember f. g. šheit fan-
abht un šawus runatajus (delegirtus) no jauna ezejek.

Šlagunes škohlās namā, 23. Oktobar 1875.
(Nr. 190.) Pag. wej.: D. Grūn +++
(S. W.) Šreibw.: C. Šwan.

! Uš arenti !

Pehterburgas aprinkli, 70 werstes no Pehterburgas
un 8 werstes no dšelšzeka štanžijas „Šiewerskaja“,
Būščas l. muischā, tifs no 1. Merz 1876. gadā uš
wairat gadeem weenas uhdens šudmalas preeksch
labības malšhanas lohpa ar šahgu šudmalahm
preeksch dehtu un planlu šabgešhanas ar wifahm
pēderigahm ehtahm, ša ištahnu, šlehti, laidaru,
širti un 21 pūhra weetahm upes plawu
uš renti dohtas. Šudmalahm ir 80—100 širgu špehta,
un šillab šemu ša wafaru deefgan uhdenu. Turpat
teel no 15. Janwar augššahm minetā gadā preeksch
weenas šmufas jaun-ušbuhwetas šmebdes, šura pee
krušta zeka atrohdbahs (šhe ir 12 šahdschi ar aplah-
rejahm muischahm, kas darbu doht).

labs kalejs,

šuršch ari atšlehu darbu probti, mellešis. 3
Klahtalas šinas dabunamas Rešhumuischā pee
Jelgawas.

Rihgā, M. Jakobšohna l. drulatawā, wešmeru eelā.
eepretim linu-šporeem, nupat drulatas, turpat ay-
šlelejamas un wifās latwiflās grabmatu bohdbēs
dabujamas šchabdas, no Fr. Melon šlāistās,
jaunās grabmatas: 3

Trišdreif par walti . . . . . malša 20 kap.
Šlapjas šingēs . . . . . „ 10 „
Šweizinašhanas padohmi . . . . . „ 5 „

Basnižas un skohlas siņas.

Weens Kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Mahditajs: Siņas. Rahds wahrds par beztizibas jeb jauktahm skohlahm.
Tu gribi wezs palikt? Misiones siņas. Mahtes kaps.

Siņas.

No Krohtes, Durbes kiršpehlē. Krohtineekem bija 10. Oktoberis preeziga svehtku deenina, jo tad eeswehtija teem jauno skohlas namu. Geswehtifchanu eesahka ar dseefmu us tšhetrahm balsim: „Tew, tew mans Deews es flaweht fahlfchu.“ Sirmais draudses gans, wisā Latwijā zeenihts un mihlohts Durbes Deenwidus - draudses mahzitajs Dr. Katterfeld tureja jauku runu. Par Krohtineekem runadams winsch fazija, ka winsch schohs jau ilgu laiku (50 gadus) pasihstoh un lai gan Krohtē it tuwu kohpā (2 werstēs) 3 krohgi esohht bijusch, tomehr Krohtineeki nekad ne-esohht dsehreji bijusch. Weens no fcheem krohgeem (pee Preekules zeta) esohht jau preefch gadeem par brangu skohlas - namu tizis pahrtai-sihts, un tad tas pehrn nodedsis (kā to Latw. Awif. sawā laikā sinoja), ne-esohht wis Krohtes zeen. Kungi un pagasta tehwi rohkas klehpi likusch, bet muhsu Kunga un Pestitaja wahrduš: „Laidet tohs behrninaš pee manim nahkt zc.“ ap-dohmadami kehrušchees uszihtigi pee darba un skohlas - namu tani paschā wezā weetā jo leelu un plaschu usbuhwejuschi. Winsch skubinaja Krohtineekus ari joprohjam faderibā un weenprahtibā ar dsimtukungu kohpā ruhpinatees, ka behrnini mihlam Pestitajam tohp peewesti. Tad us Krohtes skohlotaju A. Taurin k. greesees tam ar firsnigeem wahrdeem pateizibu fazija par wina lihdsfchinigeem publineem un to pasklubinaja ari joprohjam nenogurt sawu gruhtho amatu Deewam par gohdu un tuwakeem par swehtibu walkaht. Isfazija sawu preeku, ka skohlotajs nu nodohmajis laulibā dohtees un wehlefchanohs, ka Deews zaur nahkamo laulibas draudseni skohlotajam ihstu palihgu pee gruhtho amata un skohleneem laipnigu un mihligu mahthi dahwinatu; tad us behrneem greesees tohs skubinaja pee sawa mihla Pestitaja nahkt un Deewa walstibu zaur netiklibu, meleem zc. no fewis ne-attumt, bet no wisas firds dsihtees sawu peenahkumu ispildiht ar labu prahthu. Tad winsch fazija: „Ar swehtu preeku es scho namu eeswehtu eefsch ta wahrda Deewa ta Tehwa, Dehla un swehta Gara, Amen“ swehto krusa sihmi us katru pusē mesdams. Tad dseedaja sem Krohtes skohlotaja wadischanas jauktis kohris to dseefmu: „Leels ir tas Kungs“ no Rungenhagen, kas klausitaju firdis swehtā preekā dsikli pakustinaja; pehz wifē kohpā nodseedaja to dseefmu: „Lai Deewu wifē lihdi.“ — un Dr. Katterfeld k. ar Ahrona swehtifchanu eeswehtifchanas darbu pabeidsa.

Pehz nodewa Krohtes zeenigs dsimukungs barons v. Korff pagasta wezakam rakstu, pehz kuras skohlas nams ar wifu grunti pagastam par ihpafchumu ir dahwinahths un barons v. Grothuss, Krohtes waldivas kungs isfazija no pagasta puses Latweefchu walodā firsnigōs wahrdds firds dibenigu pateizibu

par dahwanu. — Swehtku weefu bija tik dauds, ka abās plachās skohlas istabās teem wehl ruhmes trubka un ziteem wehl ahra bija jastahw. — Wehlaſ wakarā tapa leelā skohlas-istabā teateris spehlehts un ta luga „Izigs Mosus“ israhdita. Par skatitajeem tapa papreefch Krohtineeki un tad ari ziti peelaisti — maksja nekahda nebij. Spehletaji tik dabigi un brangi katrs sawu lohmu spehleja, ka nopeetnam skatitajam newilohht bij japeemirht, ka skatuweš preefchā stahw — tomehr daschi no spehletajeem pirmo reisi us skatuwi bija. Newatu un negribu spehletajus usflaweht, jo preefch tahdas israhdischanas buhtu katra usflawefchana pa neeziga.

Pehz teatera israhdischanas bija pee skohlotaja weefibas wakarš, kur daschi nahburga skohlotaji daschu dseefminu nodseedaja, jaunekli un jaunuwes dantschu preekus baudija. Wehlu nakti tikai swehtku-weefi preezigi ischfihrahs.

Newaru nozeestees schini weetā wiseem scho swehtku isrihlotajeem sawu pateizibu nesazijis. Krohtineekem es Augstu laimi! isiauzu, ka Deews teem tik laipnigus un ruhpiigus waldneekus eefsch teem baroneem v. Korff un v. Grothuss k. k. dewis, kuri neween jau sen sawus fainneekus par dsimtgruntineekem darijuschi, bet ari tagad atkal no jauna leezibu dewusch, ka teem lauschu labums ruhpi. Tapat pee sawa firma gana Dr. Katterfeld k. tee atrohdi ihstu mihlu tehwa firdi, kas behdas ar teem raud un preekōs ar teem lihgsimojahs. Pehdigi eefsch sawa skohlotaja tee ir ihstu wihru dabujusch, kas nepeekufis darbojahs tumsibu aistreekt un gaismai ruhmes doht. — Deews lai tohs wisus mihlā weenprahtibā ustur un lai swehti winu publiuus, ka tee Deewam par gohdu un wineem pascheem par swehtibu isdohtohs.

Wehl japeemin, ka apafsch Krohtes skohlas-nama jumta ari trihs lambari preefch pagasta teefas ir eetaisiti.

Rahds weefis.

Kursemes laufskohlās tohp weenā schahdas, ohtrā tahdas skohlas grahmatas pee tahm fewifschlahm mahzibahm bruhketas. Kad nu zaur weenu pawehli gribetu wisas weenadas mahzibas grahmatas eewest un wisas zitas atmeht, tad tas buhtu us reisi gruhthi idarama leeta. Tapehz tad Kursemes laufskohlu wirsteeja wisas tahs atrohdamas skohlas grahmatas pahrbandijusi skohlu waldivahm sawu spreedumu peefuhthihs 1) kuras grahmatas wina preefch tahs un tahs mahzibas eewehl, 2) kuras atlanj bruhkehth un 3) kuras tik ar laufskohlu wirsteejas ihpafchu atwehlefchanu war skohlās leetaht.

Kabilas skohlas namā 7. Oktober bij skohlotaju kapulze.

Kreewu „Golos“ awise pahrrunadama Baltijas laufskohlu buhschanu newar zitadi kā preezatees un apleezinaht, ka schē ar skohlahm eet dauds zitadi nekā zitā Kreewijā, kas skohlas 5 reis tik retas kā Baltijas gub. Ari to atsihst par leelu labumu, ka pehz Kursemes un Igaunu jauneem laufskohlu lūmeem katrs behrns ir peespeests us skohlas apmekleschanu.

Kreewusemê ari us to dsenahs, bet wehl til ta weena Behterburgas gubernas ihsumâ scho labumu war gaidiht.

Behterburgas basnizu skaitis. Behterburgâ tagad ir pawisam 284 leelas un masas basnizas, prohti: 19 ewang. luteru basnizas, 3 Angtu ewang. basn., 4 reformirtu b., 226 kreewu ortodoksu b., 14 katolu, 5 armeneeschu, 6 turku tizibas, 3 schihdu, 4 staroweru.

30 Armeneeschi no Stangaras zeema Kaukasijâ ir leelstir-stam, Kaukasijas pahrwaldneekam to luhgshanu peenesuschu, lai wineem ir brihw armeneeschu tizibu atmesht un palikt par ewang. luterem. Armeneeschu tiziba ir schkila no wezahs kristigas basnizas, kas wehlatôs laikôs nekaidras mahzibas peenemdama atluhsa no zitas kristigas basnizas un sem Turku waldibas misdami ar ween tablak atklichda, tã ka ewang. misionei tur peeteek darba, to skaidru ewangeliumu no jauna sludinaht. Armeneeschu wirsbiskaps dsihwo Etschmiadshinas klosteri un wina draudsites atrohдахs schur tur pa wisu Turku semi iskaisitas.

Pee ewang. luteru general konsistorijas. Behterburgâ us nahkloscheem trihs gadeem muhsu Kungis un Keisars ir par afeseereem apstiprinajis tohs lungus: geheimraht von Lidenbühl, stahtsraht Bertholz, Behterburgas Behtera basnizas mahzitaju Fehrmann un Jürgensen no Karkowas.

Preeksh jaunzetamahs igauwu Aleksander skohlas dahwanu jau ir famests wairak lã 17 tuhst. rbl. Komiteja ir schinis deenas nopirkusi semes plazi (8 puhru weetas ar ehlu) preeksh jaunus skohlas, prohti pee Oberpahles to tã faukto Kahrta muishinu, tur fenak bij wahzu priwatshkola. Ta ehka, ko lihdspriskuschu par teem 3625 rubleem, ir 24 asis gara un 9¹/₂ asis plata.

Wahzu frohna printshcha abi wezakee dehlini eet skohlâ Kafeles gimnasijâ. Escht preeksh redseht, ka masee printshchi teek us to zeetako pee tschakluma un smalkuma radinati. No skohlotaji usdewuschu un noteikuschu, tas teem us to smalkako ja-ispilda; tã tehws to pawehlejis. Behrneem sinams ir sawas brihwstundas, kur sem usraudsibas eet zeerecht waj jaht, bet mahzitees tee dabuhn no rihta lihds pat wakaram. Us galda teem nenahk it nekahdi leeli gahrdumi; wezaki griib, ka behrneem buhs no jaunibas mahzitees peeteezibu. No wezaka dehla deenas isnahks Wahzu keisars, jaunakais atkal griboht juhru un kugu dsihwi par sawu isredseht un kur ween til tam wakas brihwtsch, tur darbojotees gar matroschu dsihwi.

Misiones darba augli. Misiones darbs maksa labu teefu naudas. Tur nu dasch labs jauta: Zil tee augli preti atswer? Wisupirms tur nu gan ir ja-atsbild, ka tee leelee augli, prohti, ka dwehseles tohp israutas no tahs tumshas waras un pahrstahditas tai gaismas walstiba, — nau wis sudraba un selta swarôs isswerami, un weenas nemirshamas dwehseles muhschigs pohstis jeb labklahshana eet pahri par wisahm naudas summahm. Bet to saproht til kristigas dwehseles. Domehr misiones darba augli ir ari tahdi, ka katram ja-apleezina, ka wini papilnam atmaksa tohs isdohtus naudas upurus. Kristigahm tautahm ta kuhtriba pee misiones darba maksa dauds wairak zilweku dsihwibu un naudas nekã ta dedsiba pee schi sw. darba. No leela Londones pilsehta wehl pehrngad apleezinaja, kad tur nestrahdatu tee 400 pilsehta misionari pee eekschligas misiones, tad wina weeta polizejai

buhtu jatur 40 tuhst. polizejas wihri wairak, lai augoschohs blehschu pulkus dauds mas spehj pahrwaldiht. No Englantes Natal kolonijas turenesh gubernators raksta, ka pee meera ustureschanas stary nemeerigajeem kafereem weens misionars til pat dauds laba pahrahda, kã weseles batakons saldatu. Dlante atlahwa waku Turku tizibai us Sumatra salas un nemas neruhpejahs, ka ewang. misionari tur laudihm to gaismas un meera jelu sludina; tagad nu ta jau ilgu laiku karo ar Afschi-neescheem, schis karsch maksa milionus un milionus; kad laudis buhtu par kristiteem, tad gan schis karsch neplohstohs. Wisas tais nehgeru un wehrgu walstis, kur naudu taupohht nemas nau gahdajuschu nabaga paganus Kristus gaismã west, ir wehl pat naidigu prahtu misionareem rahdijuschu, tur ir tuhstoschi milionu aigahjuschu pohsta; nehgeru dumpjôs Amerikã, zil pilsehtu ir pelnôs wehrtiti, zil uskohptu semes gabalu nopohstiti, zil kugu islaupiti, zil zilweku dsihwibas ap-lautas. Kad ar kristigahm azihm tohs tautu zelus usluhko, tad daudskahrt it skaidri jareds, kã ta kuhtriba jeb pretoschanahs pee sw. misiones darba tohp bahrgi fohdita. Tã Riht-Indijas kompanijai bij japasaude ta skaisa walstis, tã Dlantei sawa kapkolonija u. z. Pateesi sw. misiones darbs maksa naudu, bet schi nauda atmakshajahs pahr pahrim jau redsami. Dauds wairak maksa misiones darbu nedariht, nekã to dariht.

Rahds wahrds par bestizibas jeb jauktahm skohlahm.

Ahrsemes dauds walstis wisadu tizibu laudis dsihwo beeschi kohpã. Lauschu behrneem wajjaga skohlas. Kamehr nu basniza tika eeskaitita par augstu gahdneeci par skohlahm, pehz ta Kunga Jesus wahrda, kas tai usdewis ganiht wina awis un ari ganiht wina „jehrus,“ tamehr ari katra basniza, til lab luteru, kã katolu u. z. gahdaja par sewischlahm skohlahm, kur wina draudses lohzehtu behrni tika no paschu tizibas skohlotaja til lab tizibas mahziba, kã ari wisã zita zilweziga gaismoschana mahziti. Tas bij wiseem saprohtams, ka katolu skohlmeisters jeb schihdu rabiners newar buht par derigu skohlotaju luteru behrneem, kad ari winsch pasauligas mahzibas buhtu tapat deewshin zil smalki mahzihts. Tas nu ir jaunakôs laikôs stipri pahrgrohsijees ohtradi. Jaunaka pa-audse ir ar wisu spehku dsinusees, skohlu atschkirt no basnizas. Daudsu azis deewabijaschanai nebuhs wairs buht par wisas gudribas eesahkumu. Laizigat waldishanai buhs buht par skohlu sinataju un skohlai til ween us to buhs gahdabt, ka behrni daschdaschadas pasauligas un zilwezigas gudribas krahj, bet waj wina dwehseles tohp audsinatas eeksch Deewa wahrda un waj wisas tahs mahzibas atspeeschahs us kristiga pamata, to daudsi saka weenalga escht. Tã tad ir zehlschahs dauds weetas tahs skohlas, ko sawz par bestizibas skohlahm (confessionelos), kur wiswisadu tizibu behrni, katolu, luteru, reformirtu, schihdu u. z. weenã lauschu skohlâ tohp eeblihwetu un weenam skohlotajam padohhti, kas apnemahs wisus mahziht un sawas mahzibas, ari pat zil tahl tahs tizibas leetas aishnem, tã laist wispahrigi pahr to behrnu pulku, tã ka neweens lai nepeedausahs, bet wisi weenlihdsigi war peebreest. Kã to lai eesahk, to pateesi neweens prahtigas nesapratihsh. Pa da-

lai tas til ir no tahda ffohlmeistera faprotamš, kam pašcham nau it ne kahdas tizibas, tahds tad wisahtraki spehji wiseem par draugu istapt, bet kas ir pateesi wihrs, tam firds un mute newar wis te isdanzohit katram pa wina prahtam. Gribu ta par prohwi pastahstihit, ka weenam kristigam ffohlmeisteram Bahdenes semē ar fcho leetu gabjis. Winsch patš stahsta ta:

Es nogahju par wezako ffohlmeisteri us N. draudsi. Tur ari us daudsu weblefchanohs bij nejen tahda jaukta ffohla cetaisita. Es to wehl nepasinu un usnehmū sawu darbu. Pirmo ffohlas stunda usfahkdams es liku, ka jau to biju eeradis, behrneem nemt dseefinu grahmatu, usfchirt to un to numuru un gribeju nodseedahit kahdu ferschinu. Bet — dseefinu grahmatas sinams til atradahs pee luteru behrneem. Ne ko faunu nedohmadams es fajiju, lai katolu behrni fskatahs lihds tais pašchās dseefinu grahmatās. Sinams, luteru behrni dseedaja, katoli stahweja klusu. Bet wehl to pašchu deen wisi katoli pa zeemu faskrehja kohpā un zehla pa zeemu dumpi, ka ffohlmeisters esohit usdrohfchinajees winu behrneem likt dseedahit is luteru dseefinu grahmatas. Man tika aisleegts, mahzibas stundas fahkohit jeb beidsohit garigas dseefmas dseedahit. Bet nu manā ffohlā ir diwi treschdalas luteru behrnu. Baj teem nabadfneem nenoteek leela netaisniba? Biju eeradis ffohlā liktari „tehwa reisi“ noskaltihit, weenreisweenam, ohtreis ohttram behrnam usfahkohit. Bet til lihds luteru behrns peenahja pee teem wahrdeem. „Atpesti muhs no ta fauna“, tur katolu behrni pehz fawa raduma jau tehweisi pabeiguschī fajija „Amen“ un peelika wehl klahit „Suminata Marija!“ Luteru behrni to dsirdedami pašmihknaja un ffohlu waldiba nol Leedsa man ari „tehwa reisi ffohlā.“ Baj tas nebij leels grehts ar wifahm fawahm mohdes ffohlahm muhsu luteru ffohlas behrneem tā fahohit nolaupiht to dahrgu fw. luhgshānu? Bet dabuju wehl wairak peeredseht. Weenu deen behrni fawā lastfchanas grahmatā lasa to gabalu, tur wifas tizibas peeminetas, zil pee katras to zilweku wirs semes peeder. Es tureju par sawu peederumu, behrneem, ko wini lasa, ari isskaidroht. No paganeem runadams, es fajiju, ka tee elkus peeluhds, bet ka ari kristigeem buhs nomohdā buht, ka ari tee fawā firdi nekohpi kahdu elkadeewibas gabalu, zitu ko waj leetu waj zilweku tikpat jeb augstaki gohdinadami nekā to dsihwu Deewu. Weens no luteru puifeneem fawā prahtā bij fadohmajis: Kad katoli fchā tā isdarahs ar fchihm un tahm nihzigahm leetahm, waj tee ari nau pagani? Puifchels fawas dohmas bij ohttram un ohtrs trescham pateizis. No ffohlas mahjās eimohit jau katolu behrneem bij no ohtreem jadfird, „Juhš esect elka kalpi.“ Schee atkal dewa pretim: „Luteru kezeri, beesgalwi.“ Katrs sawu dufmu kuliti pahrnefa mahjās un tur wezaki lihds pukajahs. Un kam to wainu dewa? Ffohlmeisteram. Pehz nezit deenahm tiku preekschā faukts, lai dohdu atbildeshānu un kaut gan man tas nenahzahs grubti, tad tomehr jau no ta laika wifa ta daudfslaweta, jaunakai pa-audsei mihka jaukta, bestizibas ffohla man gul ka fwina gabals fauldš. Es juhtohs til nedrohfsch, pee katra wahrda man nahf tahs dohmas, waj til atkal us weenu pusi nefareebfchu, jo us wifahm pusehm jau ne muhscham nespehju sawu weenu waigu atgreesis tureht. Geografijas stunda runajahm par Konstanjas pilsehtu. Man firds baidijahs peemineht, ka Gus Jahnis tur fededsinahts, un no ka fadedsinahts un ka winsch bijis

gohdigs kristigs zilweks. Jo wis tas reebj katofu aushm. Man schermuli mahz, ka buhs, kad nahfchu pee Sakschu semes, Witenbergas, ka lai runaju par reformazijas laikeem. Un tomehr stahw rakstihits: „Kas mani aisleegs zilweku preekschā, tas taps aisleegts Deewa engetu preekschā.“ Tas ir tas lahstis, ko fcho netizibas laiku gars wet us tahm zilweku firdihm. Til par to nespehju isbrihnitees, ka wehl stary ffohlotajeem pašcheem wor atgaditees tahdi, kas schahdu erikti par teizamū preeksch lauschu ffohlahm grib usflaweht. Mana weblefchanahs til ir ta, lai Deews schelligi gribetu pašfargahit muhsu tehwiu no schahdu ffohlu tahlakas isplatishānahs un lai muhsu tantas brahlu azis tiktu apgaismotas ari schini leetā, pirms nekā par wehlu.“ S. S.

Tu gribi wezs palikt?

Kahdā mescha dsilumā stahweja tšchetras egles. Behjfsch schnahkdams fskraidija pahr winu galotnehm, bet apafschā bij wis til klusu, ka winas sawā klusā walodā wareja parunatees un fapraftees: Ta weena fajija: „Es gribetu til augsta isaugt, ka mana galotne fneedsahs pahr kalnu galeem, es gribetu buht taisna un resna, ka mani ar preeku reis nowestu us juhmali un par mastā bakki eeliftu kugi un es tā waretu redseht tahlas juhras un fwefchu semju kraustu.“ Ta ohtra fajija: „Es gribetu til leela un stipra buht, ka no manis isnahktu desmit sahrki, weens preeksch meshahunga un dewini preeksch teem zirtejeem, kas muhsu mahfahm to aukstu zirwja dselsi meesās un dsihwibā dsina.“ Ta trescha fajija: „Mana firds us zitu ko nefahs. Es gribetu, lai no man dehli isnahf, ko eebuhwe zilweku dsihwofldš, lai besdeligas fawus pereklus manšs galšs taisitohs un no turenēs fawas preezigas meldinas fskandinatu. Man tas mihlak buhtu, nekā wehtrā un negaisā puht fwefchas semes kraustmalā jeb apafsch semes.“ Zetorta beidsohit fajija: „Es ar wisu esmu meerā. Es dohdohs ar meeru, kad wehtra grib mani it agri jau nolauft; bet wis mihlak man buhtu, kad mani jaunu nozirstu un nemtu par seemas fwehtku egliti. Tad es redsetu apafsch sew to Betlemes filiti un pahr mani lidinatohs tas Jehrs ar sawu karogu un mana masa galotnite sneegtohs lihds pašchahm augstahm debesihm.“

Mums nebuhs wiseem fcheit firmu galwu peedfshwoht. Gan stahw rakstihits: „Muhsu dsihwibas laiks ir 70 gadi, jeb ja kas tohti stipris ir, 80 gadus“, bet Deews nau wis fajijis, ka Tawš dsihwibas laiks til garfch buhs. Winsch plauj fawus kweeschus, kad tee preeksch wina schluhneem der; winsch istrawe to niknu sahli, kad tai nebuhs wairs fshahdeht, jeb kad ta ir iskaltusi preeksch fadedsinaschānas. Tapehz af dwehsele, fataifees us firmu wezumu, bet fataifees ari us nahwes stundinu jaunibā. Deewabijiga firds gabda preeksch jaunibas un wezuma; tai nau tas par launumu, kad ta agri tam Kungam nodohdahs, ta bouda tad jo laimigu jaunibu. Un us tahda pamata zelahs ari fwehtigs wezums. Tapehz fataifees us mirshānu jaunibā, zaur to buhsi fataifihits us fwehtigu wezumu. Lai tad tas Kungs nahf, kad gribedams. Tas staiga preezigs sawu deenas zelinu, kas sin sawu mahjās weefinu wakarā. A.

Misiones sinas.

X.

(Latw. av. peelf. Nr. 40.)

Weenai wezai feewai ar sahgehni muguru pahrsahgeja, 14 wihrus pee afinsleezineeku kalna ar akmineem nomehtaja. Pehz tam leels pulks kristitu tapa nosohdihts us nahwi jeb us zee-tumu; ziteem bij jadser Tongena giste; ziti schekhdēs eekalti un pee juhrmalahm nodsihti, kur leelaka dala zaur drudseem nonihka; schekhdēs, ko weens wihrs 4¹/₂ gadu nehajis us fe-wim aplahrt, pehz us Englanti subtitas, fwehra 56 mahrzina-s. Pehz 4¹/₂ gada Deews paklausija tahs karstas luhgscha-nas, kas wisā pasaulē no kristigas draudses firdihm uskaha debests, un lika tai waijafchanai norimt, 16. August 1861. g. ta kehniene nomira, nenoschehlota no neweena no jaweem pawalstneekem, jo wisi, aridsan tee, kas pee elkadeewa kalpo-schanas zeeschi turejāhs, bij to afins illeeschānu apnikuschi. Ar leelu preeku tas krohna mantineeks Radoma-Radoma tapa is-faults par kehniun un peenehma to wahrdu Radoma II. No eefahkuma winsch waldija gudri, winsch tuhli galu padarija tai waijafchanai, atwehleja teem isdihiteem pahrnahkt mahjās, atweeglinaja aridsan tahs nodohschānas un atnehma to waru teem burwjeem un elkadeewu preestereem. Bet ahtri atkal bij klast us weetas tee pahwestneeki, kas to jauno kehniun loh-zija us sawu pusī; krohneschānas deenā tee kehniunam uslika selta krohni, ko Frantschu keisars bij dahwinajis, us galwu, un laudis jau runaja, ka kehniun katolu tizibu peenehmis. Bet nebij teef. Misionars Ellis atkal atnahza no Londones un ar leelu gohdu tapa usnems no kehniun un kehnienes; kehniun, lai gan wehl nebij kristihts, wihu eezehla par sawu pilsmahzitaju un lasija ar weenu is deen weenu nodalu no bih-beles; winsch gan pee-anga pee gaischas atsihschānas, bet muhscham newareja isfargatees no kliboschānas us abahm pusehm. Ellis dabuja watu draudses apstiprinahkt, skohlas eezelt, basnizās us-taisht ihpafchi us teem 4 afinsleezineeku kalneem. Bet keh-niun arween wairat no wezajo kauschu gudra padohma no-klihda un padewahs saweem jauneem draugeem, kas wina prahrtu greesa us plihtheschānu, un wina eerunaja, ka wina tehwu gari pret wina tura dusmas, tapehz ka winsch wina kalposchānu atstahjis. No jaunajo padohma peewilts winsch eezehla wisadus neprahtigos likumus, tā ka tee wezajee un walstskungi to pilsehtu aisslehdja ar saldteem, tohs trakafohs no teem jaunajee nonahweja ar sohbinu, un paschu kehniun, kas wineem turejāhs pretim, noschnaudja. 1863. gadā wina feewa Roscherina nu apnehma to waldischānu. Wina apstipri-naja wisus labus likumus, ko Radoma bij islaudis, bet ap-sweeda tohs neprahtigos. Misionarim Ellisam wina apfohli-jāhs wisu watu pamest pee draudschu kohpschānas, ko nelaisis kehniun tam bij dewis, aridsan saweem kalpeem wina atweh-leja ja griboht, peenemt kristigu tizibu. Tā ta draudse ware-ja augt ar meeru. Pee ta leela darba nu eegahja aridsan strahdneeki no zitahm misiones beedribahm, aridsan luteru draudses misionari no Norwegu misiones beedribās. — Ro-scherina nomira 1. April 1868. g. ar drudseem, ko dabujusi sawu walsti zaurstaigadama. Frantschu konsuls Leborda wihu

us nahwes gultas paslepen esohkt kristijis. Katolu preesteri raksta par to tā: „Labordu, kas jau sen kehnienei eeksch kri-stigas tizibas noslehpumeem bij eewedis, wihu libds ar Eng-lanteeschu misiones ahtri apmeklejis, pirstu eemehrzis hdenš traukā ar teem aptauštija mirejas peeri, turklast sakramenta wahrduš flusitim runadams. Neweens no teem klastbuhda-meem nemanija to swehtu wiltibu, zaur ko tahs kehnienes dwehsele tapa isglahbta!“ Nau, kahda leela tiziba!

Prinzese Ramoma, no nelaisis kehnienes par krohna mantineezi eezelta, peenehma to wahrdu Manawalina II. Tad daudis bija, kas ar bailigu firdi prasija: kapehz wina scho wahrdu peenehmusi, kas wisu firdihm atgahdina tahs pagah-juschāhs behdas? Bet tee firdeshti ahtri pahrwehrtahs par preekem. 14. April nelaisis kehnienes libds tapa ar leelu gohdu paglabahst; ohtrā rihā tee burwi, elkadeewu preesteri un swaigschu istahstitaji dabuja sinahkt, ka ar wihu labahm dee-nahm nu beigts, wisas elkadeewu bides no pils tapa ismestas, kristigeem mahzitajee iddeenās bij jatur sprediki; swehtdeenu swehtischāna zaur likumeem, wisā walsti eewesta, tagad wa-reja redseht, ka dsiti Ewangeliuma saknes tautas firdis par to garo waijafchānas laiku bij eefaknojuschāhs; laudis leelās ba-rōs basnizās nahza, wisās malās pilsehtōs un us sawehm at-sajidami teem elkeem un padohdamees tam dsihwam Deewam. Pee kehnienes krohneschānas 3. September 1868. g. nelo ne-redseja no elkeem un elkadeewu preestereem jeb no jebkaha pagana trohlschāna, bet atskaneja Deewa wahrdi! sahnōs pee kehnienes labas rohlas us galda stahweja sw. bibbele, un wihš winaš gohda krehsla tee wahrdi rakstī: gohds Deewam augstibā! 1868. gada galā 20,909 dwehseles bij pee Kristus draudses peedalijuschāhs, tā ka wisu pee Londones misiones beedribās peederigo draudses lohzehtu flaitis bij pazehlees libds 37,112. Wihna kalna strahdneeku flaitis bija 8 misionari no Englantes, 20 mahzitaji no dsimteem Madagaseescheem, 437 dsimti misiones palihgi (mahzitaji un skohlotaji.)

(Uf preekschu wehl.)

Mahtes kays.

Tur kuplajo kohku chnā,
Kur schmarschigās pukites seed,
Tur adufahs faldā meerā
Ta mahte, ko gruhthibas speed.
Ta behniunus sawus neredi,
Nedi ari to waimanas dsird.
To seme few flehpi apsedis,
Tai behdas wairš nenospeesch fird.
Kad pawafars mohst, fohk satohst
Tahs kapmala leepinas tad,
Un welenōs augohst, seedohst
Tahs pukites zeribu rad.
Gan rudeni lapahm birsoht
Jau isnihkt mums zeriba spehs;
Tak sawzam mehš swehti mirsoht:
Tur fatiksim muhschibā mehš!

C. Schw—b—g.

Latw. Awischu apgahdatajā: J. W. Sakranowicz.

No genšures atwehlehtis. Rihgā, 24. Oktober 1875.

Druckts pee J. W. Steffenbagen un dehta.